

Tadeusz Tylka - nr albumu: 085284

**Formacja eucharystyczna młodzieży do czynnego udziału we Mszy św.
w świetle wypowiedzi licealistów klas maturalnych w Chrzanowie.**

Rozprawa doktorska napisana na seminarium Duchowość Liturgiczna
pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Bogusława Miguta

/streszczenie/

Rozprawę doktorską napisałem w oparciu o badania ankietowe, które przeprowadziłem wśród uczniów klas maturalnych w liceach miasta Chrzanowa. Ankiety zawierały 89 pytań, które młodzież uzupełniała na lekcjach religii. 77 z nich dotyczyło bezpośrednio tematu formacji liturgicznej, a 11 miało na celu uzyskanie charakterystyki społeczno-demograficznej badanych i ich stosunku do wiary i praktyk religijnych. W dwóch szkołach zebrałem 361 ankiet. Wszyscy obecni w danym dniu w szkole wzięli udział w badaniu. Nikt nie odmówił pisania ankiety. Tylko kilka osób łącznie we wszystkich klasach było nieobecnych w dniu badań w szkole, dlatego należy przyjąć, że badana grupa jest reprezentatywna.

Moja praca wpisuje się w szerszy projekt, który zapoczątkował na KUL-u prof. Jerzy Kopeć. Powstało już kilka rozpraw doktorskich w oparciu o nie. Przyglądając się strukturze płci respondentów zauważamy, że dziewczęta stanowią znacznie większą grupę respondentów niż chłopcy. Struktura płci przedstawia się podobnie w obydwu badanych szkołach. Populacja dziewcząt wynosi 61,9% w I LO, oraz 64,5% w II LO, czyli łącznie dziewczęta stanowią 63% badanych. Chłopcy reprezentują odpowiednio 38,1% maturzystów w I LO i 35,5% w II LO, co daje łącznie 37%. Wśród badanych jest zatem zdecydowanie więcej dziewcząt niż chłopców. Wynika to z faktu, iż w Polsce zdecydowanie częściej licea ogólnokształcące wybierają dziewczęta niż chłopcy. Podobne tendencje możemy obserwować już od wielu lat.

Warto zwrócić uwagę, że badania były prowadzone tylko wśród maturzystów, a więc respondentów, dla których rok szkolny, w którym przeprowadzane były badania, był ostatnim rokiem nauki na tym poziomie edukacji. Czas ten był dla nich nie tylko czasem wzmożonej nauki z uwagi na zbliżający się egzamin maturalny, ale również czasem wzmożonej refleksji nad tym, jaki wybiorą dalszy kierunek swej życiowej drogi. Wśród tych ważnych

egzystencjalnych pytań, na które młodzi ludzie szukają odpowiedzi pojawia się także pytanie o Boga, a zaraz za nim pytanie o wiarę i refleksja na własną religijnością, które to pytania, jeszcze do niedawna nie docierały głębiej do wielu z nich.

Badania były prowadzone w liceach, do których uczęszcza młodzież miasta Chrzanowa, ale również innych miejscowości. Ponad połowa respondentów – 51% przyznała w ankiecie, że pochodzi ze średniego miasta – do 100 tys. mieszkańców – są to przede wszystkim uczniowie pochodzący z Chrzanowa, lecz pewna ich część pochodzi z pobliskiej Trzebini. Do chrzanowskich liceów dojeżdża również bardzo wielu uczniów z okolicznych miejscowości. Miejsce zamieszkania na wsi zakreśliło 38% respondentów. Jest jeszcze grupa 37 uczniów – 10%, którzy przyznają się, że mieszkają w małym mieście. Zapewne chodzi tu o okoliczne miasteczka; Trzebinia, Libiąż, Chełmek, czy Zator. W chrzanowskich liceach nie uczą się natomiast uczniowie wielkich miast, zapewne dlatego, że nie ma w pobliżu wielkich aglomeracji, a najbliższe duże miasta, którymi w tym przypadku są Kraków, Katowice, Jaworzno i cała aglomeracja śląska mają o wiele większą ofertę edukacyjną.

W rozdziale pierwszym została omówiona metoda pracy, w tym; ogólna prezentacja technik badawczych, opis w jaki sposób zbierano badania na podstawie przygotowanej ankiety, oraz ich przebieg. Kolejne części dysertacji zawierają analizy i ustalenia bardziej szczegółowe. W rozdziale drugim jest poddany ocenie stosunek młodzieży do obowiązku uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. Analizie poddano także częstotliwość, motywacje, ale również i absencje respondentów w niedzielnej Mszy św. Rozdział trzeci ukazuje świadomość badanych respondentów dotyczącą wiedzy o Mszy św. oraz świadomego w niej uczestnictwa. Znajduje się też w nim zagadnienie przedstawiające znaczenie Eucharystii dla życia duchowego oraz całej formacji chrześcijańskiej. W rozdziale czwartym poddane są analizie formy aktywizujące udział młodych w Eucharystii. Zgromadzenie eucharystyczne tworzą ludzie ochrzczeni, odpowiadający na Boże wezwanie, zebrani w określonym miejscu i ich obecność jest fizyczna, a nie symboliczna. Dlatego powinna ona być świadoma, aktywna, wyrażona zewnętrznie za pomocą gestów, słów, śpiewu. Rozdział piąty jest natomiast poświęcony analizie postaw wewnętrznego udziału we Mszy św. ze zwróceniem szczególnej uwagi na postawę nawrócenia i poczucia braterstwa z innymi. Znajdują się w nim także zagadnienia przedstawiające rolę liturgii słowa, związane z formacją postawy ofiarniczej, znaczeniem częstej Komunii św. oraz wezwaniem uczestników Eucharystii do misyjnej odpowiedzialności za zbawienie świata, jak również wnioski o charakterze pastoralnym i katechetycznym przydatne w procesie formacji eucharystycznej ludzi wierzących.

Trzeba zauważyć, że ankietowana młodzież zdecydowanie zauważa potrzebę udziału w Eucharystii. Uczestnictwo w liturgii mszalnej nie jest przez młodych zasadniczo bagatelizowane czy uważane za nieważne i wiąże się z pewnym poczuciem „sacrum”. Aczkolwiek jak wynika z badań ankietowych; dosyć często inne tzw. „atrakcje” dzisiejszego pluralistycznego społeczeństwa niejednokrotnie sprawiają, że Eucharystia „przegrywa” z nimi i młodzi podążają za tym co łatwiejsze. Często zwycięża konformizm i chęć „lekkiego” życia bez specjalnych zobowiązań, czy wnikliwszego zagłębiania się w sferę duchową. Potrzeba więc dużo duszpasterskiej troski na wielu płaszczyznach, zwłaszcza w dziedzinie edukacji i wychowania, aby młodzi ludzie dojrzewali do tego, że liturgia Kościoła, a zwłaszcza celebrowanie Eucharystii jest wydarzeniem w którym następuje interwencja samego Boga w ludzka egzystencję.

ks. M. Radwan
M. Radwan